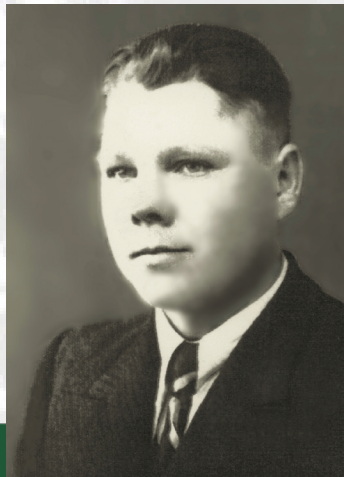

1949 m. lapkričio 14 d. Prienų aps. Šilavoto vls. (dabar – Prienų r. sav.) Prankiškės vnk. MGB karinė grupė vykdė karinę čekistų operaciją. Jos metu bunkeryje įrengtoje Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės štabo būstinėje apsuptas nusišovė rinktinės vadas **Jonas Valenta-Čempionas**.

*Pietų Lietuvos partizanų sritis,
Atlasas: Dainavos ir Tauro apygardos,
Vilnius: LGGRTC, 2008, p. 145*

JONAS VALENTA- ČEMPIONAS

1917 11 30–1949 11 14

Jonas Valenta gimė 1917 m. lapkričio 30 d. Marijampolės aps. Marijampolės vls. Trakiškių k. Jono Valentos ir Julijos Žilinskaitės-Valentienės šeimoje. Kartu augo trys broliai ir keturios seserys.

J. Valenta baigė Marijampolės amatų mokyklą, kurioje įgijo staliaus specialybę. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Kartu lankė karininkų kursus. Baigus tarnybą jam suteiktas puskarininkio laipsnis.

Prasidėjus pirmajai sovietų okupacijai kartu su broliu Juozu buvo suimtas ir išvežtas į Raudonosios armijos dalinį Rokiškyje. Iš jo abu su broliu sugebėjo pabėgti.

1944 m. vasario mėn. kartu su visais broliais tapo gen. P. Plechavičiaus vadovaujamos Lietuvos vietinės rinktinės kariais.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai pradėjo slapstyti. Partizanas nuo 1944 m. rudens. Vadovavo partizanų grupei. 1947 m. birželio 10 d. Tauro apygardos įsakymu Nr. 24 Geležinio Vilko rinktinei „1-mos kuopos II-ro būrio būrininką puskarininkį Čempioną (taip dokumente), kaip nusimanantį kariniuose reikaluose ir esant gerą bei uolų kovotoją“ paskirti šios rinktinės Rikiuotės skyriaus viršininku. 1948 m. balandžio 9 d. apygardos įsakymu Nr. 5 Geležinio Vilko rinktinei jis paskirtas šios rinktinės skyriaus viršininku.

1949 m. gegužės 8 d. Tauro apygardos vado Aleksandro Antano Grybino-Fausto įsakymu Nr. 12 J. Valenta ir Geležinio Vilko rinktinės Žvalgybos skyriaus viršininkas Albinas Švedas-Radastas, jiems patiems prašant, buvo perkelti į Vytauto rinktinę. Tų pačių metų rugpjūčio 8 d. vykusiame Geležinio Vilko rinktinės štabo pareigūnų ir kuopų vadų posėdyje buvo nutarta kreiptis į apygardos vadą Faustą su prašymu Čempioną grąžinti į Geležinio Vilko rinktinę ir paskirti jos vadu.

Po 1949 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 9 J. Valenta-Čempionas pasirašo kaip laikinai einantis Geležinio Vilko rinktinės vado pareigas, o tų pačių metų lapkričio 22 d. Tauro apygardos įsakymu Nr. 49 Žalgirio rinktinei nuo rugpjūčio 1 d. jis skiriamas Geležinio Vilko rinktinės vadu.

Prienų aps. Šilavoto vls. Prankiškės vnk., partizanų rėmėjams Vilkams sutikus, J. Valenta įsirengė rinktinės štabo bunkerį. Jame tą nelemtą lapkričio 13 d. vakarą, išleidęs bendražygius: Praną Kleizą-Rytį, Kazį Urbanavičių-Žaibą ir Stasį Marčiulyną-Lapinę, pasiliko tvarkyti dokumentus.

Lapkričio 14-os rytą Vilkų sodybą apsupo MGB karinė grupė ir, iš kart suvirtę į trobą, pradėjo lupti koridoriaus grindis. J. Valenta-Čempionas, supratęs kad slėptuvė išduota, sunaikinęs dokumentus, nusišovė.

Tauro apygardos partizanai su ryšininkėmis. Pirmas iš kairės Jonas Valenta-Čempionas, pirmas iš dešinės – Antanas Popiera-Žilvitis, per vidurį seserys Meškelevičiūtės (Albina-Samanėlė ir Vladislava-Zylutė). Iš Aldonos Vilutienės asmeninio archyvo.

Palaikai niekinti Marijampolės aps. Veiverių mstl. Vėliau užkasti Veiveriuose likusiuose nuo karo apkasuose. Šiuo metu vieta sutvarkyta, įrengtas Veiverių „Skausmo kalnelis“ (Prienų r.).

Žuvimo vietoje 2006 m. pastatytas tipinis atminimo ženklas.

2017 m. rugsėjo 6 d. J. Valentai pripažintas kario savanorio statusas (po mirties).

Stogastulpis šioje vietoje niekintiems 1944-1953 m. Veiverių apylinkėse žuvusiems Tauro apygardos partizanams atminti. Prienų r. Veiverių sen. Veiverių mstl. Priešais Veiverių Šv. Liudviko bažnyčią. Bendras stogastulpio vaizdas. Aut. Edvardas Belokopitovas. Pastatytas 1990 m. V. Almonaičio nuotr., 1998 m.

Tipinis atminimo ženklas 1949 m. lapkričio 14 d. šioje vietoje buvusioje sodyboje įrengtame bunkeryje nusišovusiam Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės vadui J. Valentai-Čempionui atminti. Prienų r. Šilavoto sen. Juodaraščio k. Ženklo priekinio fasado vaizdas (šalia stovi: pirma iš kairės partizanų ryšininkė Alva Zita Rinkevičiūtė-Sidaravičienė-Vosilka, antra ir trečia – J. Valentos seserys, ketvirta – J. Valentos dukterėčia). Aut. dizaineris Romas Navickas. Pastatytas 2006 m. A. Vilutienės nuotr., 2006 m.

*Parengė
buvusi Tauro apygardos partizanų ryšininkė
Aldona-Sabaitytė-Vilutienė-Neužmirštuolė
ir Rūta Trimonienė*